

1.

Ông Chín Bé tấp ghe nhắc cần xé lưới chụp đĩa lên bến nhà cổ Mười. Đám thanh niên cũng bắt đầu gỡ chà, mùa hạn cá rút về đĩa ục rộ cả mé bờ. Chú Ba Nghĩa chặt sậy ghim lưới cũng không quên dặn đám con cháu dọn chà cho thiệt kĩ, không thôi rách lưới. Con Kiếu phụ thím Ba bung thùng ra đựng cá. Tòi với thằng Đen trèo lên cây đào hột lộn, thả chân tòn ten nhìn xuống. Thằng Đen cần trái đào, mặt nhăn dùm. Tòi nuốt nước miếng nhìn nó.

- Chua không mậy?

Thằng Đen nhăn mặt lắc đầu lia lịa.

- Chua thấy mười ông Trời luôn.

Tòi cần có một miếng mà đã rùng mình, le lưới. Chú Ba chưa kịp thả lưới, tòi đã nhanh chân

phóng xuống đất, nghiêng cần xé đồ lưới ra tiếp chú. Đám đồng bu quanh chật ních cả hai bờ đĩa. Hai người đàn ông trong số đó nhảy xuống đĩa, mỗi người cầm một đầu lưới lội từ đầu đĩa này qua đầu đĩa bên kia. Chú Ba với anh Mạnh lội cặp mé lấy sậy ghim lưới chặt vào bờ. Con Kiếu nhảy căng lên lúc bấy cá lóc phóng lên mặt nước. Thím Ba ngồi trên bờ chặc lưới.

- Năm nay không biết thế nào?

Chú Ba phát tay ra hiệu cho mọi người cuốn lưới, tòi với thằng Đen vịn đầu lưới sát gần bờ còn anh Mạnh giữ đầu lưới còn lại. Chú Ba với gánh cân cá bắt đầu cuốn lưới từ từ. Bà Tư Tèo cầm sổ, lệ làng chinh cân. Cá lần lượt được xúc lên. Tòi với thằng Đen có nhiệm vụ lựa cá rô, cá sặc còn thím Ba với con Kiếu lựa cá lóc, cá trê. Bà Tư Tèo cứ nhấp nhòm chồm tới, ép mấy con cá lóc bị giạt xuống loại hai. Bà có đủ mọi lí do, cá bị khờ, cá bị thẹo, cá trầy vẩy. Sau một hồi giằng co, thím Ba cũng bỏ cuộc với cái miệng ong óng của bà Tư. Cá được phân ra từng loại bỏ vào thùng. Gánh cân cá xô cây đòn qua tay cầm rồi đặt lên vai khiêng xuống ghe. Bà Tư Tèo cộng sổ ra lai tính tiền xong cũng không quên kèo nài thêm bớt. Thím Ba ngồi bệt xuống đất lột nón quạt phe phẩy:

- Trời ơi! Mợ thấy đó, cá bự tôi còn không dám để ăn. Chừa lại có một ít mần mắ với mần khô thôi. Hối nãy trừ bì cũng nhiều rồi. Bớt nữa chắc tui đi ở đợ cho người ta.

Bà Tư Tèo cười ha hả.

- Thím nói quá.

Gánh cân cá rời đi, tôi với thằng Đen nhảy xuống đìa mò cá chết. Những con cá bị ngộp dưới lưới luôn là niềm mong mỏi của chúng tôi. Phần cá bị ngộp chết, thím Ba sẽ làm khô hay làm mắm.

Chú thím Ba lấy lại một ít trong phần cá chúng tôi mò được, số còn lại sẽ để chúng tôi chia nhau đem về nhà. Thím Ba biểu thằng Đực chạy dài dài xóm kêu mọi người xách rổ bắt ít cá về ăn. Thằng Đen lặn hụp đến nổi mắt đỏ ngầu, nước vô đầu lỗ tai mà nó vẫn còn ngăm mình trong nước. Con Kiểu đứng chống nạnh trên bờ, nó cứ la bài hải mỗi khi thấy thằng Đen móc sinh chọi lên. Chiều ở xứ U Minh xuống nhanh, tôi giục mấy bạn thằng Đen mới chịu về. Lúc leo lên bờ, nó cũng không quên rủ tôi với con Kiểu sáng mai thức sớm lại đìa vớt cá chết.

Vừa tọt ra khỏi đìa, thằng Đen đã tè lệt vệt chạy ngay bỏ tôi với con Kiểu hì hục phía sau. Nó còn cắc có kéo bụi tre gai chặn đường, con Kiểu hốt đất chọi với theo, miệng không ngừng la ó. Đến đoạn gần nhà ông Tư Trắng, nó mới đứng khựng lại ở bụi trâm bầu, lấm lét nhìn vào. Con Kiểu đứng khom người, hai tay chống vào đầu gối thở hơi lên.

- Ngon chạy nữa đi.

Thằng Đen nghinh mặt đầy thách thức.

- Thôi! Có “ba bích” nhường hai đứa mày đi trước.

Con Kiếu đưa tay lên miệng, mắt trợn ngược ra hiệu im lặng. Nghĩ, lúc đó mà có lời nào được bật ra, ông Tư sẽ lao thẳng ra sân bắt ba đứa tôi vào nhốt lại. Người xóm U Minh đồn, ông Tư Trắng xài bùa lỗ ban⁽¹⁾ chuyên bắt cóc con nít luyện Thiên linh. Thằng Đen chuyên làm chuyện bán Trời không mời Thiên Lôi cũng không dám léo hánh⁽²⁾ tới gần. Cái danh “Đại ca xứ U Minh” mà thằng Đen vẫn thường đem ra khè thiên hạ bị dập tắt từ đó. Con Kiếu ngồi bệt xuống đất lấy tay vuốt vuốt lên ngực buông những tiếng thở ngở ngàng, trong khi thằng Đen chấp tay sau đít nghinh mặt.

- Tụi mày làm mất mặt tao quá.

Con Kiếu đứng dậy phui đít quần.

- Chắc mày không sợ đầu he.

Thằng Đen vụt chạy vào nhà để mặc tôi với con Kiếu gọi theo như bị mắc đặng bố. Nhác thấy bóng con Kiếu, giọng thím Sáu đã vang vang: “Riết rồi tao không biết mày là con gái hay con trai.” Từ hồi nhỏ, con Kiếu đã tụ tập với bọn con trai quậy

---

(1) Một loại bùa yểm nguồn gốc từ dân gian Trung Quốc, ban đầu du nhập vào nước ta qua các thợ mộc, thợ xây hay pháp sư...

(2) Bén mảng, lảng vảng.

đục nước xứ U Minh. Nó đâu có thèm chơi mấy cái trò nhảy dây, cất nhà chòi hay bán đồ hàng tẻ nhạt. Lần nào nhìn đám tóc cháy nắng của nó, thím Sáu cũng hết muốn ăn thịt chuột. Thím Sáu bỏ cuộc sau mấy đợt cấm cửa không cho nó theo chúng tôi bằng đồng kiếm cá, bán chim. Súc mấy mà giữ chân được nó. Ba con Kiếu cười khà khà: “Như vậy ra đường mới không sợ bị ăn hiếp.”

2.

Má biểu tôi vào cây nước tắm rửa, má vừa mần cá vừa theo dõi mọi động tĩnh của tôi. Tiếng dao va vào thớt “bung bung” mỗi khi má thấy tôi có ý định chạy đi thay đồ. Má cầm dao dứ dứ, chỉ trở đủ đường trên cơ thể tôi. Những lần tắm không có má, thế nào trên người tôi cũng còn dính sinh bùn hay xà bông trắng phếu trên vành tai. Má để rổ cá trên gióng bếp, kéo tôi lại lấy dầu lửa đỏ rưới lên cái nùi giẻ để kì hòm. Tôi đẩy má ra, người uốn éo theo từng đợt dầu đi qua da thịt. Má còn biểu chị Hai lấy lược dày chải chí, “quần” hết mọi góc ngách trên da đầu, chị Hai nghiêng răng kèo kẹo:

- Mấy con chí này mà không bắt, mấy bữa nữa nó lòi mảy xuống sông chấn nước.

Con Kiếu với thằng Đen đứng ở cửa che miệng cười. Tụi nó vẫn thường nói, nhìn tôi như con heo bị dội nước sôi cạo lông. Má vừa buông ra, tôi xối nước ba sồn bốn sức lên người, thay đồ chạy một mạch theo tụi thằng Đen ra ngoài ngã tư.

Chúng tôi đứng trước nhà bà Thầy Chùa, tiếng gõ mõ tụng kinh vẫn đều đều như chưa từng có sự đứt đoạn nào trong tâm trí người xóm U Minh. Bà đưa chúng tôi thường tạt qua nhà bà Thầy Chùa nghe... kinh sám hối. Thằng Đen lấy cái nón len đội lên đầu nhắm mắt, chấp tay lại bước đi. Con Kiếu giơ chân đạp thằng Đen ngã nhào rồi phá lên cười.

- Mà mà đi tu, chùa nào dám chứa?

Thằng Đen giật ngược tóc con Kiếu rồi đứng núp sau lưng. Những tiếng nói cười làm cho căn nhà trở nên ấm áp. Bà Thầy Chùa vẫn thường nói vậy khi chúng tôi tạt qua nhà giỡn hớt. Bà Thầy Chùa hiền như cục đất. Bà luôn ở ngoài những câu chuyện của người xóm U Minh, cứ như chẳng có việc gì làm bà bận lòng. Lắm lúc má tôi còn ganh tị cuộc sống của bà, sống vậy khỏe quá chừng. Thằng Đen luôn canh me tờ lịch, đếm từng ngày để đến rằm qua ăn chục xôi chè. Cúng rằm xong, thế nào bà Thầy Chùa cũng sẽ chia cho chúng tôi mỗi đứa một ít.

Bà Thầy Chùa dừng tay gõ mõ, miệng vẫn còn mấp máy bài kinh quen thuộc mà tôi nghe đến thuộc lòng. Trước mặt bà là bức tượng Quan Âm cùng đôi đèn sáng choang cả một góc nhà. Bà Thầy Chùa mỉm cười không thành tiếng, con Kiếu chạy lại đỡ khi bà nhón chân toan bước xuống đất. Bà Thầy Chùa bung rổ ổi chín đưa về phía chúng tôi. Thằng Đen ham ăn cứ nhảy dựng lên đòi cho bằng được. Con Kiếu lựa trái ổi chín bóng lưỡng đưa cho bà.

- Trái này mềm nè bà. Bà ăn đi.

Bà Thầy Chùa nắm tay con Kiếu lắc đầu.

- Tụi con chia nhau ăn đi. Răng của bà giờ xiệu xạo lắm rồi.

Mùi nhang trầm phảng phất quanh nhà, bà Thầy Chùa ngồi vào bàn với rổ kim chi, vải vóc. Mắt mũi tèm nhèm nên lần nào xỏ kim, bà cũng đều nhờ một trong ba đứa tôi. Nghề may bọ nhấc nổi không kiếm được bao nhiêu nhưng nó cũng đỡ cho bà tiền đong gạo, lật vạt mắm muối. Miếng đất nhỏ xíu sau nhà được bà lấp đầy bằng đủ các loại rau củ, không thiếu thứ gì. Tôi với thằng Đen thường phụ bà làm giàn khổ qua, đậu đũa hay lên

giồng cho đám khoai. Con Kiếu cũng thỉnh thoảng tạt qua phụ kiếm củi, làm cỏ vườn và dọn dẹp trước sau. Không biết từ bao giờ bà trở nên thân thuộc với chúng tôi một cách lạ kì. Trời vừa khuất mình, tiếng muỗi bắt đầu vo ve bên tai. Bà Thầy Chùa kéo mề un ra chắt vỏ dừa hun khói. Tôi giật mình, giục thằng Đen với con Kiếu ra về. Bà Thầy Chùa đang thắp nhang bàn thờ Ông Thiên cũng không quên nói với theo chúng tôi.

- Đi từ từ thôi. Đừng có chạy, vấp té bây giờ.

Thằng Đen thiếu điều vắt chân lên cổ mà chạy, con Kiếu rướn cổ qua hàng rào nhìn tôi. Ba đã cầm roi đợi sẵn trước nhà, tôi lấm lét đi qua mặt ba vờ như không có chuyện gì xảy ra. Ba không nói gì thật! Chỉ có cây roi trên tay ba bắt đầu quất vào đít tôi chan chát. Tôi co người lại theo từng vết roi chạm vào đít nhưng tuyệt nhiên không dám hó hé nửa lời. Ba tôi là người nghiêm khắc nên chỉ cần tôi òa lên khóc, ba sẽ “thưởng” cho thêm vài roi nhớ đời. Tôi mếu máo nhìn má. Chị Hai không tỏ ra chút thương xót nào. Chị ngó lơ lúc má ôm tôi vào lòng dỗ dành.

- Đánh thêm vài cây nữa mới vừa. Đi chơi không biết đường về.